



พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร

พ.ศ. ๒๔๖๐

พระราชปรารภ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระ
รามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่ว
กันว่า การที่สมเด็จพระบรมชนกนาถพระบาท
สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์

เล่ม ๓๔ หน้า ๒๖๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราช
โองการ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร
รัตนโกสินทรศก ๑๒๔ ขึ้นนั้น ก็ด้วยมีพระราช
ประสงค์จะให้แผ่นดินมีกำลัง เป็นปึกแผ่นแน่น
หนายิ่งขึ้น กับทั้งให้บุคคลทั้งหลายได้เข้ารับ
ราชการทหารให้ทั่วถึงเป็นที่เสมอหน้ากัน การ
อันนี้ที่ดำเนินมาเป็นผลดีอยู่ แต่ยังไม่บริบูรณ์พอ
เพราะยังมีการยกเว้นมากเกินไป แท้จริงนั้น
พลเมืองข้าแผ่นดินที่เป็นชายฉกรรจ์ทุกคน มีหน้าที่
ผลิตเปลี่ยนแปลงกันเข้ามารับความฝึกหัดให้ทราบ
วิธียุทธไว้ แล้วก็กลับไปทำมาหากินอยู่ตามภูมิลำ
เนาของตน ครั้นเมื่อมีเหตุจำเป็นจักได้พร้อมกัน
กระทำการป้องกัน พระเกียรติยศ ของพระมหากษ
ัตริย์ กับทั้งป้องกันรักษาพระบวรพุทธศาสนาแล
ถิ่นฐานบ้านเกิดเมืองบิดรของตนเอง ต่อเมื่อใดจ
นวนคนที่ถึงกำหนด ต้องเรียกเข้ารับราชการในกอง
ประจำการนั้น มากเกินแก่อัตราที่จะรับเข้าได้ จึง
จะควรมีการยกเว้น ผ่อนผันให้ แก่ผู้ที่ควร ยกเว้น
นั้นบ้าง

เพื่อให้ การเกณฑ์ทหารดำเนินไปเป็นระเบียบ
เรียบร้อยยิ่งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้ว่า

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยนามและการใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑

พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒

ให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ทั่วพระราชอาณาเขต
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป และการเรียกคนเข้ารับ
ราชการประจำ เป็นพลทหารรักษาวัง พลตำรวจภูธร
พลตำรวจพระนครบาล ให้กระทำเช่นเดียวกับ
การเกณฑ์คนเป็นทหารกองประจำการ

มาตรา ๓

พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารรัตนโกสินทร
ศก ๑๒๔ กับทั้งพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมหรือประกาศและกฎเสนาบดีอย่างใดๆ ที่
ออกมาแล้ว ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์ทหาร ให้ยกเลิกเสียทั้งสิ้น และ
บรรดาตัวบทกฎหมายใดๆ ซึ่งมีอยู่แล้ว ถ้าข้อ
ค. ขัดขวางต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ตาม
พระราชบัญญัตินี้

ภาคที่ ๒

ความทั่วไป

มาตรา ๔ ผู้ชายที่เป็นไทย ตามความในพระราชบัญญัติ สัญชาติพระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๓ มีหน้าที่ รับราชการทหารด้วยตนเอง จงทุกคน

มาตรา ๕ กองทัพประจำรับคนเข้าเป็นทหารด้วยวิธี ๒ อย่าง คือ

๑) การเรียกทหารใหม่ทุก ๆ ปี

๒) การรับบุคคลอาสาและสมัคร

มาตรา ๖ ผู้ชายไทยต้องรับราชการทหารเสมอกันหมด มียกเว้นเฉพาะแต่ที่จะกล่าวต่อไป ในมาตรา ๗ มาตรา ๘

มาตรา ๗ บุคคล ๓ ประเภทที่จะกล่าวต่อไปนี้ ยกเว้น ไม่ต้องรับราชการทหารเลย คือ

๑. คนพิการทุพพลภาพอันแพทย์ได้ตรวจแล้ว ว่าไม่สามารถจะรับราชการทหารได้เลย

๒. พระภิกษุในพระพุทธศาสนาที่มีสมณศักดิ์ และที่เป็นเปรียญ

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๖๓

๓. คนป่าคนดอย คือจำพวกคนที่อยู่ป่าและ
อยู่บนเขาบนดอย ไม่มีคุณวุฒิที่จะเป็นทหารได้
ตามที่กระทรวงกระทรวงมหาดไทย
ปลุกษาหรือเห็นพร้อมกันว่าควรยกเว้น

มาตรา ๘

บุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ขึ้น บานัญชีไว้
ในประเทศคนกองเกินอัตรา แต่ไม่เรียกเข้ากอง
ประจำการในเวลาสงบศึก และไม่ระดมเข้ามารับ
ความฝึกหัดสั่งสอน.

๑. พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์และไม่ได้เป็น
เปรียญกับสามเณรรัฐธรรมนูญ ที่บวชในพระพุทธ
ศาสนาทั้งนิกายไทยจีนและญวน อีกทั้งนักบวช
ศาสนาอื่น ผู้ซึ่งติดประจำทำการในกิจศาสนานั้น
ซึ่งเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาล
ได้ให้ ใบสำคัญว่าเป็นนักบวช ตลอดเวลาที่เป็น
ภิกษุสามเณรหรือนักบวช.

๒. คนที่อยู่ในระหว่างต้องราชทัณฑ์อยู่ใน
ที่คุมขัง.

มาตรา ๘

บุคคลที่อยู่ในกองเกินอัตราและกองหนุนตาม
พระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้ายกภูมิลำเนาเปลี่ยนอำเภอ
ต้องบอกกล่าวแก่นายอำเภอท้อง ที่ซึ่งตนตั้ง ภูมิลำ

เนาอยู่เดิม และบอกกล่าวแก่นายอำเภอท้องที่
ซึ่งตนจะไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ใหม่นั้นด้วย เพื่อจะ
ได้โอนเก็บภาษีกัน

ถ้าพระภิกษุหรือสามเณรผู้ธรรมละเพศสมณะ
เมื่อใด เจ้าอาวาสหรือผู้ปกครองสำนักสงฆ์ต้อง
บอกให้นายอำเภอประจำท้องที่นั้นทราบ หรือถ้า
พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์หรือที่ไม่ได้เป็นเปรียญ
และสามเณรผู้ธรรม ย้ายอารามจากอำเภอ ๑ ไป
ยังอีกอำเภอ ๑ เจ้าอาวาสเดิมและเจ้าอาวาสใหม่
ต้องชี้แจงแก่นายอำเภอประจำท้องที่ให้ทราบ ถ้า
ผู้ละเพศสมณะหรือย้ายอารามนั้นมีภูมิลำเนาตาม
มาตรา ๒๐ อยู่ในอำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้
รับบอกจากเจ้าอาวาส หรือผู้ปกครองสำนักสงฆ์
บอกไปให้นายอำเภอประจำท้องที่ที่เป็น ภูมิลำเนา
ของผู้นั้นทราบด้วย.

ส่วนนักบวชนั้น ถ้าผู้ให้ใบสำคัญได้ถอน
ใบสำคัญเสียเมื่อใด ผู้ถอนใบสำคัญต้องบอกให้
นายอำเภอประจำท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้นั้นทราบ
คนที่ต้องรับภาษีอยู่ในที่คุมขัง ถ้าพ้นโทษ
ได้ออกจากที่คุมขังเมื่อใด ผู้ปกครองเรือนจำ
ต้องบอกให้นายอำเภอประจำท้องที่นั้นทราบ ถ้า

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๖๕

ผู้พิพากษาชั้นต้นมีภูมิลำเนาตามมาตรา ๒๐ อยู่ใน
อำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับบอกจากผู้ปก
ครองเรือนจำ บอกไปให้นายอำเภอประจำท้องที่
ที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ต้องหา.

ตามความที่กล่าวไว้ในมาตรานี้ ให้บอกกล่าว
กันภายใน ๑๕ วัน.

มาตรา ๑๐

บุคคลที่จะต้องขึ้นบัญชี หรือฐุเบียงกรอกเกิน
อัตราตามความในมาตรา ๑๖-๒๔-๓๑ ถ้ายังไม่
ได้ขึ้นบัญชี หรือฐุเบียงกรอกตามความใน ๓ มาตรา
นี้แล้ว ห้ามมิให้กระทรวงทบวงกรมหรือกรมใดๆ
ของรัฐบาลในจังหวัดที่ได้เรียกคนชื่อฐุเบียงกรอก
นั้น รับเข้าบรรจุตำแหน่งรับพระราชทานเงินเดือน
หลวงเป็นอันขาด ถ้าจะรับคนที่ยังไม่ได้ขึ้นบัญชี
หรือฐุเบียงกรอกที่กล่าวนี้เข้าบรรจุตำแหน่งรับพระ
ราชทานเงินเดือนหลวง หรือมีผู้ที่รับพระราชทาน
เงินเดือนหลวงอยู่แล้วยังไม่ได้ขึ้นบัญชีหรือฐุเบียง
กรอกที่กล่าวนี้ก็ดี กระทรวงหรือกรมนั้นๆ ต้องให้
ผู้นั้นไปขึ้นบัญชีหรือฐุเบียงกรอกที่กล่าวนี้เสีย จึง
จะบรรจุตำแหน่ง หรือให้รับราชการในตำแหน่งรับ
พระราชทานเงินเดือนหลวงได้ต่อไป

มาตรา ๑๑ ถ้าผู้ใดมีตำแหน่งราชการรับพระราชทาน เงินเดือน อยู่แล้วและต้องเรียกเข้า รับราชการทหารกองประจำการหรือการระดมกึ่ง เมื่อผู้นั้นได้ปลดเป็น กองหนุนหรือพ้นจากการระดมแล้ว เจ้ากระทรวง ทบวงกรมเดิมต้องจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้นั้น สามารถกลับเข้ารับราชการได้

เวลาที่รับราชการทหารในกองประจำการ ให้ นับเข้าในกำหนดจำนวนปีรับราชการสำหรับ รับพระราชทานบำเหน็จบำนาญนั้นด้วย

มาตรา ๑๒ ผู้ใดได้รับพระราชทานยศหรือบรรดาศักดิ์ฝ่าย พลเรือนชั้นสัญญาบัตร ถ้าต้องเข้าเป็นทหาร กองประจำการ แม้อาสาเป็นนักเรียนนายตบ ก็ให้กระทรวงกลาโหมจัดให้เป็นนักเรียนนายตบ ศึกษาเฉพาะวิชาทหาร เพื่อให้สามารถเป็นนาย ทหารกองหนุนได้ต่อไป

มาตรา ๑๓ นักเรียนนายร้อยทหารบกที่นักเรียนนายเรือ กัด เมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีเต็ม และยังเป็นนักเรียน อยู่ ให้ขึ้นทะเบียนเป็นทหารประจำการตามระเบียบ ถ้ามีเหตุต้องออกจาก ตำแหน่งนักเรียนนายร้อย นายเรือในขณะที่ยังมิได้รับราชการในกองประจำการ จนครบกำหนดต้องส่งตัวไปรับราชการต่อ เป็น

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๖๗

พลทหารลูกแถวในกรมทหารกรมใดกรม ๑ แล้วแต่ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาจะจัด จนกว่าจะครบกำหนด ถ้าต้องออกจากตำแหน่งนักเรียน และมีได้เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร แต่ออกในขณะที่ได้รับราชการกองประจำการจนครบกำหนดแล้ว ให้ปลดเป็นกองหนุนสังกัดกรมทหารกรมใดกรม ๑

มาตรา ๑๔

ต่อภยานำผู้ที่มีได้เคยขึ้นฐเบียรเป็นทหารประจำการ จะรับพระราชทานสัญญาบัตรยศทหารหรือว่าที่นายทหารบกเรือแต่งตั้งตัวอย่างนายทหารบกเรือหาได้ไม่ เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้มียศทหารเป็นพิเศษที่เรียกว่านายทหารพิเศษ

ผู้ที่เป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรไม่ได้เช่นนี้ที่รับราชการอยู่ในกระทรวงกลาโหม และกองทัพบกหรือในราชนาวี ถ้าสมควรจะได้รับพระราชทานยศชั้นสัญญาบัตร ก็ให้รับพระราชทานยศถันนดรฝ่ายพลเรือน กับถ้าเป็นผู้ที่ทำการอยู่ในท่ามกลางนายสิบพลทหาร ก็พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แต่งตั้งตัวอย่างนายทหารจทุก

ประการ เว้นแต่อินทร์ธนูคงใช้อย่างพลเรือน
ห้ามมิให้ใช้อย่างนายทหารเป็นอันขาด และคง
เรียกยศอย่างพลเรือน

ผู้ที่ได้รับพระราชทานยศทหารแล้ว ก่อนเวลา
ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้คงเป็นนายทหารได้ต่อไป
และมีสิทธิอย่างนายทหารเต็มที่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
อย่างใด

มาตรา ๑๕ นายทหารบกเรือทั้งปวง นอกจากผู้ที่ทรงพระ
กรุณาตั้งขึ้นเป็นนายทหารพิเศษ ย่อมเป็นผู้
ที่รับราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้เหมือนกัน
เพราะฉะนั้น ถ้ายังมีได้รับราชการ ในกองประจำการ
ครบตามกำหนด นับตั้งแต่ได้ขึ้นฐเบียรในกอง
ประจำการตามพระราชบัญญัติแล้วมา จะลาออก
จากประจำการหาได้ไม่ ก็ถ้ามีความผิดก็อาจ
ต้องถูกลดยศลงเป็นพลทหาร แล้วให้รับราชการ
ในกองประจำการต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดปลด
เป็นกองหนุน ถ้าเป็นผู้ที่ครบกำหนดปลดแล้ว
ก็ปลดไปตามระเบียบการปลด

ถ้านายทหารได้รับราชการในกองประจำการจนครบกำหนดแล้วอาจปลดเป็นนายทหาร กองหนุนได้ แต่คงมีหน้าที่อย่างเดียวกับพลทหารกองหนุนตั้งที่จะกล่าวต่อไปนั้นจงทุกประการ

นายทหารกองหนุน จะได้รับเบี้ยหวัดก็ได้หรือไม่ได้รับก็ได้ แล้วแต่ได้^๕ ทำความชอบความดีมาเพียงใด ในระหว่างที่รับราชการประจำและเสนาบดีกระทรวงกระลาโมม เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ เป็นผู้ออกคำสั่งว่าให้รับเบี้ยหวัดหรือไม่

การที่จะกำหนดว่า นายทหารจะต้องอยู่ในกองหนุนกี่ปี แล้วจึงปลดเป็นนายทหารประเภทอื่นนั้นแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงกระลาโมม เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ จะออกข้อบังคับบัญญัติไว้

ภาคที่ ๓

ว่าด้วยการเรียกคนเข้ารับราชการทหาร

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการทำบัญชีสำหรับเรียกทหาร

มาตรา ๑๖

ในต้นเดือนมีนาคมทุก ๆ ปี ให้นายอำเภอเรียกร้องให้บรรดาผู้ชายไทยที่มีอายุ ๑๗ ปีเต็ม

แล้ว ในปีนั้น เจาะอายุเดียว อันอยู่ในท้องที่ ของ
ตน ให้มายังที่ว่าการอำเภอ แล้วให้บอกนาม
ตัว นามสกุล นามบิดา กับทั้งภูมิลำเนาที่อยู่ และกิจ
การซึ่งตนกระทำ เช่น เป็นนักเรียนอยู่ในโรงเรียน
ใด หรือทำนาทำสวนตั้งนี้เป็นต้น แล้วเจ้าพนักงาน
งานทำบัญชีรายชื่อไว้ให้แน่ชัด

บัญชีนี้ให้ทำเป็น ๒ ฉบับ ฉบับ ๑ เก็บไว้
ณที่ว่าการอำเภอ อีกฉบับหนึ่งส่งไปยังผู้ว่าราชการ
จังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัด
ต้องคัดสำเนาบัญชีนี้ส่งไปยังสมุหเทศาภิบาลหรือ
เสนาบดีกระทรวงนครบาล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
เหนือตนอีกชั้น ๑

มาตรา ๑๓

ในการเรียกร้องให้บรรดาผู้ชายไทยมายังที่
ว่าการอำเภอดังว่าไว้ในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๑
นั้น ให้ยกเว้นบุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้

๑. พระภิกษุที่มีสมณะศักดิ์และที่เป็นเปรียญ
ไม่ต้องเรียกร้องให้มา และไม่ต้องลงนามใน
บัญชีเลย

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๗๑

๒. คนปากคนดอยที่ขกเว้น จากราชการทหาร
เลขแล้วนั้น ไม่ต้องเรียกร่องให้มาและไม่ต้อง
ลงบาญชีเลย

๓. พระภิกษุที่ไม่มีสมณะศักดิ์และไม่ได้เป็น
เปรียบกับทั้งสามเนรฐธรรม ไม่ต้องเรียกร่อง
ให้มายังที่ว่าการอำเภอ แต่ให้นายอำเภอส่งเจ้า
พนักงานไปไต่ถามรายนามที่เจ้าอาวาส หรือผู้
ปกครองสำนักสงฆ์ แล้วก็เอาลงบาญชีไว้

๔. ผู้ที่อยู่ในความปกครอง อันแน่นอนเช่น
นักเรียนในโรงเรียนต่างๆ เป็นต้น ถ้านายอำเภอ
เห็นว่าไปเรียกรายนามจากผู้ปกครองจะสะดวกกว่า
ดังนี้ไซ้ร ก็ให้ทำได้ ไม่ต้องเรียกร่องให้มา แต่
คงเอารายนามมาลงบาญชี

๕. คนที่ต้องราชทัณฑ์อยู่ในที่คุมขัง ไม่ต้อง
เรียกร่องให้มา ให้ผู้ปกครองเรือนจำส่งรายชื่อมา

๖. บุคคลในหมายเลข ๓-๔-๕ นั้น ถ้า
ปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาตามมาตรา ๒๐ อยู่
ในอำเภออื่น ให้นายอำเภอที่ได้รับรายชื่อส่งรายชื่อ
ชื่อไปให้นายอำเภอตามภูมิลำเนาของผู้นั้น จัดการ

ลงบัญชีสำหรับขึ้นทะเบียนเป็นคณก่องเงินอัตราใน
อำเภอตามภูมิลำเนา

มาตรา ๑๘ ผู้ใดติดขัดเพราะความบ้วยเจ็บ หรือด้วยเหตุ
ใด ๆ ก็ดี ไม่สามารถจะมายังที่ว่าการอำเภอ
ตามนัด ต้องให้บิดาหรือมารดาหรือญาติที่สนิท
หรือผู้เลี้ยงดูปกครองแทนบิดามารดานั้นมาแทน
ตัวและแสดงหลักฐานให้แน่ชัด

ถ้าไม่มีผู้มาแทนหรือผู้ซึ่งอ้างว่ามาแทนแสดง
หลักฐานให้เป็นที่พอใจของนายอำเภอไม่ได้ ก็
นับว่าหลักเลี้ยงขัดขึ้น

ถ้ามีคนที่พิการทุพพลภาพไม่สามารถรับราชการ
ทหารได้เลย ให้จัดการตามความในมาตรา ๓๒
หมายเลข ๔ คือนัดให้มาในคราวรวมคนตรวจ
เลือกเข้ากองประจำการ เพื่อกรรมการจะได้อ
ตรวจและปลดจากราชการทหาร

มาตรา ๑๙ บุคคลต่างชาติ ครั้นแปลงชาติเป็นไทยแล้ว
เมื่อใด ต้องไปแสดงตนต่อนายอำเภอภายใน
๓๐ วัน เพื่อให้เขาลงบัญชีไว้ตามความใน
มาตรา ๑๖ ถ้าไม่ไปแสดงตนให้นับว่าหลักเลี้ยง

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๗๖๓

ชดเชย เว้นเสียแต่ถ้าอายุครบ ๔๕ แล้ว ไม่

ต้องไปแสดงตน

มาตรา ๒๐

การที่จะนับว่าคุณคน มีภูมิลำเนาอยู่ใน อำเภอใดในการที่จะทำบัญชีตามความในหมวดที่ ๑ นี้ ให้ถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑ ชายหนุ่มที่ยังมิได้มีภรรยา ถึงแม่จะอยู่ในท้องที่ใด ๆ ก็ดี แต่ถ้ามีบิดา หรือถ้าบิดาถึงแก่กรรมแล้วมีมารดา หรือถ้าทั้งบิดาและมารดาถึงแก่กรรมแล้ว มีผู้ที่ดูแลแทนบิดามารดา ทำมาหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ในอำเภอใด ให้นำว่าเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น

๒ ชายที่มีภรรยาเป็นหลักฐานแล้ว ถ้าตั้งทำมาหาเลี้ยงชีพประจำอยู่ในอำเภอใด ให้นำว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น

๓ ชายที่สอบสวนไม่ได้ ความว่า เข้าเกณฑ์อย่างใดใน ๒ ประการที่กล่าวมาข้างบนนี้ เมื่อเข้าพนักงานพบในอำเภอใด ก็ให้นำว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอนั้น

มาตรา ๒๑ วิธีกำหนดอายุนั้น ให้ถือเอาปีที่เกิดเป็นเกณฑ์ และนับเต็มเดือน ถ้าเกิดในปีใดให้ถือเอาวันที่ ๑ ของปีนั้นเป็นวันเกิด ถ้าไม่ปรากฏปีเกิดให้ถือเอาตามที่เพื่อนบ้านเชื่อกันว่าอายุเท่าใด ประกอบกับการสังเกตรูปร่างกายนั้นเป็นเกณฑ์ กำหนดอายุ

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการขึ้นฐเบียร์เป็นคนกองเกินอัตรา

มาตรา ๒๒ เมื่อได้ทำบัญชีตามที่ว่ามาสำเร็จแล้ว ก็ให้ขึ้นฐเบียร์คนเหล่านั้น เป็นคนกองเกินอัตราทั้งสิ้น คนที่อายุ ๑๗ นั้นให้ขึ้นฐเบียร์ในจำนวนปีใหม่ซึ่งอายุ ๑๘ และให้ใบสำคัญประจำตัวว่าเป็นคนกองเกินอัตรา ใบสำคัญนี้ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐบาลผู้ใดจะเรียกร้องตรวจตราต้องให้ดู

มาตรา ๒๓ คนที่มีอายุ ๑๘ ปีเต็มในปีใดให้เรียกว่าคนชั้นปีนั้นสำหรับราชการทหาร เช่นผู้ที่มีอายุ ๑๘ ปีเต็มในปี ๒๔๕๘ เรียกว่าคนชั้นปี ๒๔๕๘ ดังนี้ เป็นต้น

มาตรา ๒๔

ผู้ที่ได้ลงบัญชี และเลยไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น
คนกองเกินอัตราพร้อม กับคนชั้นปีเดียวกัน เพราะ
เหตุใด ๆ ก็ดี ให้ขึ้นทะเบียนพร้อมกับคนชั้นปีที่
ถัด ๆ ไป ตามที่จะปรากฏขึ้นเมื่อใด แต่ถ้ามิได้
ขึ้นทะเบียนจนอายุครบ ๔๕ ปีเต็มแล้วจึงเป็นอันงด
ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเลย

มาตรา ๒๕

ผู้ที่ได้แปลงชาติเป็นไทย ได้แปลงชาติในปี
ใดให้ขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตราพร้อมกับคน
ชั้นปีนั้น เว้นแต่ถ้ามีอายุครบ ๔๕ ปีเต็มแล้ว ก็เป็น
อันงดไม่ต้องขึ้นทะเบียน

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยวิธีเรียกคนเข้ากองประจำการ

มาตรา ๒๖

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจะ กล่าวต่อไปนี้เป็น กรรม การ
ตรวจเลือกชายฉกรรจ์เข้ารับราชการ ในกองประจำ
การ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนครบาลประจำจังหวัดหรือผู้แทนทั้ง ๒ นั้นตั้งให้แทนตัว

- ๒. นายอำเภอท้องที่
- ๓. สัสดีจังหวัดหรือผู้แทน
- ๔. นายทหาร ซึ่งผู้บัญชาการมณฑลทหารบก หรือกระทรวงทหารเรือตั้งไป

๕. นายแพทย์ทหารบกหรือทหารเรือ หรือถ้าไม่มีนายแพทย์ทหารก็ ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร... นายแพทย์พลเรือนผู้ใดผู้หนึ่งทำการแทน

กรรมการอย่างนี้ต้องมีในขณะที่จะตรวจเลือก ก. เข้ากองประจำการทุกแห่ง แต่ไม่ต้องทำการพร้อมกันทุกอำเภอ อาจทำในอำเภอ ๑ ให้แล้วเสร็จ ทำในอีกอำเภอ ๑ ต่อไปตั้งนี้ก็ได

มาตรา ๒๓

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้เป็นกรรมการสูงสำหรับแนะนำและตรวจตราการเหนือกรมการตรวจเลือกอีกที่ ๑

- ๑. เสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาล
- ๒. สัสดีมณฑล (สัสดีกรุงเทพมหานคร)
- ๓. ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก หรือผู้ที่ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกตั้งให้แทนตัว หรือผู้ที่กระทรวงทหารเรือตั้งเป็นกรรมการ

มาตรา ๒๔

การเรียกคนเข้ารับราชการในกองประจำการนั้น ให้เรียกในต้นปีทุก ๆ ปี คือในระหว่างเดือน เมษายนและพฤษภาคม ถ้าไม่มีเหตุการณ์อันจำเป็นแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารต้องบอกไปยังเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือสมุหเทศาภิบาลเป็นเวลาล่วงหน้า ๖ เดือน ว่าจะต้องการคนเข้ากองประจำการจากมณฑลใดเท่าใด และให้ส่งคนแล้วเสร็จภายในเดือนใด

การเรียกคนเข้าประจำการ เป็นพลทหาร รักษาวัง ทหารเรือ ตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธรนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ปกครองทหารและตำรวจนั้น ต้องบอกความมายังกระทรวงกระลาโหมก่อน

มาตรา ๒๕

เมื่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาลได้รับคำบอกเล่าแล้ว ต้องตรวจบัญชีชาวมณฑลจรัที่เป็นคนกองเกินอัตราอายุ ๒๑ ปีในปีที่จะเรียกเข้ากองประจำการนั้นมีมากน้อยเท่าใด หักที่ทราบว่าต้องยกเว้นออกแล้ว จะมีพอแก่จำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการหรือไม่ ถ้าพอก็จะเรียกแต่

ณะเพาะคนอายุ ๒๑ ถ้าไม่พอต้องกะเรียกคน
อายุ ๒๒ ด้วย แล้วก็ส่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด
หรือนครบาลประจำจังหวัดต่างๆ ให้ส่งเรียกคน
ตามที่กะเรียกนั้นทั้งหมดมาขังที่ว่าการอำเภอต่างๆ
หรือที่ใดภายในจังหวัดนั้นวันนั้นๆ กับบอกให้
ทราบด้วยว่าจะต้องการคนเข้ากองประจำการ จาก
จังหวัดใดเท่าใด

ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนครบาลประจำจังหวัด
ส่งไปยังนายอำเภออีกชั้น ๑ บอกให้ทราบด้วยว่า
ต้องการคนเข้ากองประจำการ จากอำเภอใดเท่าใด
ตามส่วนที่มีคนมากและน้อยดังปรากฏในบัญชี

มาตรา ๓๐

ให้นายอำเภอจัดการเรียกชายฉกรรจ์ตามอายุ
ที่กะเรียกนั้นทั้งหมดตามรายชื่อ ที่มีในบัญชีคน
กองเกินอัตราทั้งคนที่ปรากฏขึ้นใหม่ ให้มายังที่
ว่าการอำเภอหรือที่ซึ่งกำหนดนั้นในวันเวลานั้นๆ เว้น
แต่พระภิกษุสามเณรรัฐธรรมนูญ และนักบวชกับทั้งคน
ซึ่งอยู่ในที่คุมขัง ให้คัดออกเสียทีเดียวไม่ต้อง
เรียกมา

มาตรา ๓๑

เมื่อถึงวันกำหนดให้คนมา ให้กรรมการตรวจ
เลือก เริ่มต้นให้ อ่านบัญชีชื่อนชอตรวจตัวคน
เป็นลำดับว่ามาพร้อมหรือขาดตกอย่างไร

ในการชานชอน เมื่อชานชอนผู้ใดชานและผู้นั้น
อยู่ณะที่นั้นก็ให้ชานตอบว่ามาแล้ว และถ้าตน
เห็นว่าตนควรจะได้รับควมยกเว้นเลย ตาม
ควมในมาตรา ๓ (จะเพาะเรื่องคนพิการทุพลภาพ)
หรือรับควมผ่อนผันตามควมในมาตรา ๓๔ ก็
ให้ร้องขึ้นในเวลาชานพร้อมด้วยหลักฐาน ผู้ที่ร้อง
นี้กรรมการต้องตรวจตัดสินว่าควรยกเว้น ผ่อนผัน
หรือไม่และจดหลักฐานไว้ และชานชอนคนอื่น
จัดการอย่างอื่น ๆ ไปที่เดียว

ถ้าผู้ใดมาไม่ได้ต้องมีตัวผู้แทน คือต้องให้
มีบิดาหรือมารดา หรือผู้ใดผู้หนึ่งมาแทนตั้งที่ไว้
ในมาตรา ๑๔ นั้น และให้ผู้แทนชี้แจงหลัก
ฐานในการที่มาแทนนั้น ทั้งชี้แจงเหตุตติขัดที่ตัว
ผู้นั้นไม่มา ถ้ากรรมการเป็นที่พอใจแล้วก็แห่ง
บัญชีตามสมควรแก่เหตุ ถ้าไม่เป็นที่พอใจ
หรือไม่มีใครมาแทนเลยต้องนับว่าหลบหลีก ต้อง

จัดการติดตามได้ส่วน เมื่อสมควรจะฟ้องให้ ศาลลงโทษก็ให้จัดการฟ้องต่อไป

มาตรา ๓๒

ในส่วนร่างกายของคนที่เรียกมานั้น ให้แพทย์ ตรวจและกรรมการวางบทแบ่งคนออกเป็น ๔ จำพวกดังนี้

๑ คนที่มีร่างกายดี รับราชการเป็นทหารพลรบได้

๒ คนที่มีร่างกายพิการเล็กน้อยรับราชการใน จำพวกผู้ช่วยพลรบได้

๓ คนที่ร่างกายยังไม่แข็งแรงพอ สมควรจะ เลื่อนเวลาไป ให้มารับตรวจอีกในขณะที่ยัง เรียก คนเข้ากองประจำการคราวนำ แล้วให้เข้าประจำ การในครั้งนั้นไม่เลื่อนอีก เว้นแต่จะต้องใน ประเภทยกเว้น

๔ คนที่มีร่างกายทุพพลภาพ ไม่สามารถรับราชการทหารได้เลย ต้องปลดจากราชการทหาร ที่เดียว

สำหรับคนจำพวกที่ ๓ ที่ ๔ นั้น ให้ให้ใบ สำคัญประจำตัว แสดงความตามที่กรรมการได้ พิจารณาวางบทแล้วนั้น

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๘๑

คนจำพวกที่ ๔ นั้น ต้องมาให้ นายแพทย์
ตรวจอีก ในขณะที่มีการเรียกทหารเข้าประจำการ
เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตนปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑
(อายุครบ ๒๓) ครั้ง ๑ เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตน
ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ (อายุครบ ๓๐) อีก
ครั้ง ๑ เมื่อคนชั้นปีเดียวกับตนปลดเป็นกองหนุน
ชั้นที่ ๓ (อายุครบ ๔๐) อีกครั้ง ๑

ถ้าเมื่อตรวจขณะใด ปรากฏว่าร่างกายกลับ
บริบูรณ์สมควรรับราชการทหารได้แล้ว ให้เรียก
ใบสำคัญเดิมคืน และขึ้นรูปเบียร์กองเกินอัตรา
ถ้าอายุ ๓๐ แล้วให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสม
กับอายุ

ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหมออกข้อบังคับ
วางระเบียบโดยละเอียด สำหรับการที่นายแพทย์
จะต้องปฏิบัติในเรื่องตรวจร่างกายนี้ ทั้งกำหนด
ขนาดสูงและขนาดตัวตรอบอกว่า ต้องเป็นเท่าใด
จึงสมควรให้เข้ากองประจำการได้

มาตรา ๓๓

พระภิกษุสามเณรผู้ธรรมและนักบวช ซึ่งบวช
ก่อนอายุ ๒๓ ปี และบวชภายหลังวันขึ้นพระราชนิพนธ์

บัญญัตินี้ กับทั้งคนที่ต้องราชทัณฑ์อยู่ในที่คุมขัง ก่อนอายุ ๒๓ ปี ภายหลังจากใช้พระราชบัญญัตินี้ ทั้งคนในมาตรา ๒๔ ซึ่งอายุ ๑๗ ปีถึง ๒๒ ปี เมื่อใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว ถ้าพ้นจากฐานะที่ควร ได้รับความยกเว้นตามพระราชบัญญัติในปีใด ถ้า อายุตั้งแต่ ๒๑ ขึ้นไปแล้วให้เรียกเข้ากองประจำ การในคราวที่ใกล้ที่สุด เว้นเสียแต่ถ้าอายุครบ ๓๐ แล้วจึงให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่เหมาะสมกับอายุ

มาตรา ๓๔

เมื่อได้คัดคนที่ยกเว้นด้วยเหตุต่าง ๆ ออก แล้ว ถ้าปรากฏว่าจำนวนคนที่เรียกมากกว่า จำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ จึงจัดการผ่อนผันให้ แก่บุคคลประเภทต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑. บุตรที่จำเป็นหาเลี้ยงบิดาหรือมารดา ซึ่ง ทุพพลภาพไม่มีหนทางหาเลี้ยงชีพ และไม่มีผู้อื่น เลี้ยงดู ผ่อนผันให้เฉพาะบุตรคนเดียว และ เฉพาะเวลาที่จำเป็นหาเลี้ยงบิดา หรือมารดานั้น จริง ๆ ถ้าบิดาหรือมารดาซึ่งทุพพลภาพมีบุตรที่จะ ต้องเข้าประจำการพร้อมกันหลายคน คงผ่อนผัน แต่คนใดคนหนึ่งคนเดียว ตามที่บิดาหรือมารดา จะเลือกให้เป็นผู้หาเลี้ยง

๒. นักเรียนซึ่งศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย ผ่อนผันรอการเรียกเข้าประจำการไว้
ตลอดเวลาที่ยังศึกษาอยู่ และภายในอายุ ๒๕ ปี

๓. ครุฑทั้งปวง ทั้งที่เป็นข้าราชการ และครู
เชลยศักดิ์ ซึ่งมีใบสำคัญจากเสนาบดีกระทรวง
นครบาล หรือสมุหเทศาภิบาลว่าเป็นครุฑทำการสั่ง
สอนศิษย์เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๒๐ คนเสมอ ๆ

๔. ผู้ที่กระทำการเพาะปลูกด้วยกำลังแรงของ
ตนเองประกอบด้วยกำลังทรัพย์ ของตนเองโดย
แท้ และได้เสียอากรไม่ต่ำกว่าปีละ ๘๐ บาท

๕. การผ่อนผันนั้นหมายความว่า ยังไม่ส่งเข้า
กองประจำการ ให้คงอยู่ในประเภทกองเกินอัตรา
แล้วให้มาแสดงตนอีกทุก ๆ คราวที่มีการเรียกคน
เข้ากองประจำการ มีการตรวจสอบอีกทุก ๆ ครั้ง

ถ้าได้ผ่อนผันเรื่อยไปทุก ๆ ปีจนคนชั้นนี้เดียวกับ
กับตนได้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ แล้ว จึงปลด
เป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ เหมือนกัน แต่ก่อนที่จะถึง
กำหนดปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ นั้น ถ้าตรวจ

เล่ม ๓๕ หน้า ๒๘๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐

ครั้งใดปรากฏว่าหมดเหตุที่จะผ่อนผันแล้ว ให้
ส่งเข้ากองประจำการ

อนึ่งถ้าไม่สามารถจะผ่อนผัน ให้บุคคลทั้ง ๔
ประเภทนี้ทั้งหมดได้ เพราะจะทำให้คนไม่พอ
ตามจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ ก็ให้ผ่อนผันเป็น
ชั้น ๆ คือผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ ก่อน คนย
เหลือจึงผ่อนผันคนประเภทที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็น
ลำดับไป

ถ้าจำนวนคนนั้นเหลือม คืออาจผ่อนผัน
ประเภทที่ ๑ ได้บางคนแต่ไม่หมด หรืออาจผ่อน
ผันคนประเภทที่ ๑ ทั้งหมดกับคนประเภทที่ ๒
บางคน หรืออาจผ่อนผันคนประเภทที่ ๑ ที่ ๒
ทั้งหมดกับคนประเภทที่ ๓ บางคน หรืออาจผ่อน
ผันคนประเภทที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ทั้งหมดกับคนประ
เภทที่ ๔ บางคนดังนี้ ต้องจัดการให้คนในประ
เภทที่จะผ่อนผันไม่ได้ทั้งหมดนั้น จับฉลากกัน
แล้วผ่อนผันให้พอแก่จำนวนที่อาจจะผ่อนผันได้

มาตรา ๓๕

ถ้าได้ผ่อนผันคนทั้ง ๔ ประเภทจนหมดแล้ว
ก็ยังมีคนมากกว่าจำนวนที่ฝ่ายทหารต้องการ จึงให้

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๘๕

มีการจับฉลากเลือกคนในหมู่ที่ไม่ได้รับความผ่อนผันนั้นอีกทีหนึ่ง คือจับฉลากสีแดงอย่าง ๑ สี ดำอย่าง ๑ และถ้าสมมุติว่ามีคน ๕๐๐ คน แต่ต้องการเพียง ๑๐๐ คน ให้ทำฉลากสีแดง ๑๐๐ ฉลาก ทำฉลากสีดำ ๓๐๐ ฉลาก

แต่สำหรับผู้ซึ่งมีผลหรือบรรลาคศักดิ์ฝ่ายพลเรือนชั้นสัญญาบัตรที่จะต้องส่งเป็นนักเรียนนายดาบตามความในมาตรา ๑๖ นั้นก็คน เช่นมีอยู่ ๑๐ คน เมื่อทำฉลากเสร็จแล้วให้คน ๑๐ คนนั้นจับก่อน ถ้าสมมุติว่าจับได้ฉลากแดง ๕ คน ฉลากดำ ๕ คน ให้เพิ่มฉลากแดงเข้าอีก ๕ ฉลากครบจำนวน ๑๐๐ ตามเดิม ลดฉลากดำลง ๑๐ ฉลากคงมี ๒๕๐ ฉลาก แล้วให้คนอื่นจับต่อไป ผู้ที่จับได้ฉลากแดงเข้ากองประจำการ ผู้ที่จับได้ฉลากดำให้คงอยู่ในกองเกินอัตรา ผู้ที่จะส่งเป็นนักเรียนนายดาบต้องนับนอกจำนวน พลทหารที่ ฝ่ายทหารขอเกณฑ์

มาตรา ๓๖

ถ้ากรรมการตรวจเลือกมีความสงสัยอย่างใด ในหลักฐานที่จะยกเว้นหรือผ่อนผัน และรู้สึก

ว่ากรรมการไม่สามารถจะตัดสินเด็ดขาดลงไปได้
เพราะเหตุใดก็ดี ให้หารือไปยังเสนาบดี
กระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาล

ถ้าผู้ที่ถูกเรียกมาไม่พอใจในความตัดสินของ
กรรมการตรวจเลือกเห็นว่าไม่เป็นยุติธรรมไซ้ร ก็
ให้ยื่นใบร้องทุกข์ต่อเสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือ
สมุหเทศาภิบาลได้ แต่ต้องส่งเข้าระจำการตาม
คำตัดสินของกรรมการตรวจเลือกนั้นไป กว่าจะได้
รับคำตัดสินของกรรมการชั้นสูง

มาตรา ๓๓

เมื่อได้รับข้อหารือหรือใบร้องทุกข์แล้ว ให้
เสนาบดีกระทรวงนครบาลหรือสมุหเทศาภิบาลนำ
ความปรึกษาและตัดสินเด็ดขาดในกรรมการชั้นสูง
ซึ่งกล่าวถึงในมาตรา ๒๓

มาตรา ๓๔

ส่วนผู้ที่ตกลงแล้วว่าต้องเข้ากองประจำการนั้น
ให้ขึ้นบัญชีในกองประจำการ และจะสัทธิหมาย
ด้วยหรือไม่แล้วแต่เสนาบดีกระทรวงนครบาล
จะสั่ง

แต่ถ้าผู้ใดมียศหรือบรรดาศักดิ์ฝ่ายพลเรือนชั้น
สัญญาบัตรที่จะส่งเป็นนักเรียนนายดาบ ให้รอการ

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๘๗

จีนฐเบียร์ไว้ก่อน ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล
หรือ สมุหเทศาภิบาล บอก ราย นาม ไป ยังเสนาบดี
กระทรวงกระลาโหม เมื่อสั่งให้ส่งตัวไปให้นักเรียน
นายดาบที่ใดวันใดจึงส่งตัวไป และจีนฐเบียร์
ตามสังกัดที่กระทรวงกระลาโหมจะสั่ง

ส่วน ผู้ที่จีนฐเบียร์ในกองประจำการนอกจาก
นั้นให้มอบให้ฝ่ายทหาร หรือตำรวจพระนครบาล
ตำรวจภูธรซึ่ง เป็นฝ่ายที่ต้องการคน เข้า ประจำการ
นั้นรับตัวไป

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยระเบียบบรรณาการทหาร

มาตรา ๓๕

บรรดาผู้ที่ต้องเข้าประจำการ ให้รับราชการ
ในประเทศต่าง ๆ เป็นลำดับไปดังนี้

อยู่ในกองประจำการ ๒ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑. ๗ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒. ๑๐ ปี

อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๓. ๖ ปี

ผู้ที่อายุ ๑๘ ปีแล้วยังไม่ได้เข้าในประเภทใดและ

ไม่มีข้อยกเว้นตามความในมาตรา ๓ ให้อยู่ใน
กองเกินอัตราทั้งสิ้น

มาตรา ๔๐ วันเริ่มรับราชการนั้น ให้นับเอาวันที่ขึ้นสูเบียร
นั้นเป็นเกณฑ์

มาตรา ๔๑ ผู้ใดได้รับราชการในกองประจำการครบกำหนด
๒ ปีแล้ว ก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ อยู่ใน
กองหนุนชั้นที่ ๑ ครบกำหนด ๑ ปีแล้ว ก็ปลด
เป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ ครบ
กำหนด ๑๐ ปีแล้ว ก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓
อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๓ ครบ ๖ ปีแล้วปลดพ้น
ราชการทหาร

มาตรา ๔๒ ผู้ที่อยู่ในกองเกินอัตรา ถ้าไม่ได้เข้ากอง
ประจำการเลย และอยู่ในกองเกินอัตราจน
จนชั้นปีเดียวกับตนได้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒
แล้ว ให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๒ เหมือนกัน
แล้วก็ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓ แล้วปลดพ้น
ราชการทหารต่อไป

มาตรา ๔๓ การปลดคนกองประจำการเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑
นั้น ถ้าเสนอบดีกระทรวงกระลาโหมเห็นว่ามิ

เหตุจำเป็นที่จะเกินเวลาไป ให้มีอำนาจส่งเลื่อน
ไปได้เป็นเวลา ๕ เดือน. ถ้ามีราชการสำคัญ
ทรงพระราชดำริหวั่นเกรงให้คนกองประจำการครบ
ราชการต่อไปยังไม่ปลดเป็นกองหนุน และเมื่อ
มีประกาศกระแส พระบรมราชโองการใน ราชกิจจา
นุเบกษาแล้ว คนกองประจำการต้องครบราชการ
ต่อไปตามกำหนดที่มีในประกาศ

เมื่อได้ประกาศกฎอัยการศึกในท้องที่ใดแล้ว
จะงดการปลดคนกองประจำการออกเป็นกองหนุน
ในท้องที่นั้น

มาตรา ๔๔ คนกองประจำการ ต้องมีหน้าที่รับราชการประจำ
อยู่ในกรมกองทหารตามที่เจ้านายฝ่ายทหารกำหนด
ให้ และได้รับพระราชทานเงินเดือนเบี้ยเลี้ยง
ตามอัตรา กับทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคพร้อม
สรรพ

อนึ่งการที่จะจำแนกคนกองประจำการไปอยู่ใน
เหล่าใดชนิดใดจำพวกใด หรือให้ทำหน้าที่อย่าง

เล่ม ๓๔ หน้า ๒๕๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ได้นั้น ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารจำแนกให้เหมาะสมกับ
คุณวุฒิและความสามารถของบุคคลนั้น ๆ เช่นผู้
ที่ได้ศึกษาในทางแพทย์มาแล้วก็ควรให้รับราชการ
ในทางแพทย์ทหารดังนี้เป็นตัวอย่าง

มาตรา ๔๕ คนกอง ก็นอัตรานั้นให้คงอยู่ตามภูมิลำเนาของ
ตน ไม่ต้องอยู่ประจำในกรมกองทหาร แต่
ถ้ามีการระดมพลใหญ่ ต้องเข้ารับราชการในกอง
ประจำการทันที กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้ามารับ
ความฝึกหัดสั่งสอนปี ไม่เกิน ๒ เดือน

มาตรา ๔๖ คนกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น อนุญาตให้ไป
อยู่ตามภูมิลำเนาของตน ไม่ต้องอยู่ประจำใน
กรมกองทหาร แต่ถ้ามีการระดมพลใหญ่จึงต้อง
กลับเข้ากองประจำการ กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้า
มาฝึกซ้อมวิชาทหารปี ๑ ไม่เกิน ๒ เดือน

มาตรา ๔๗ คนกองหนุนชั้นที่ ๒ อนุญาตให้ไปอยู่ตามภูมิ
ลำเนาของตนเหมือนกัน เมื่อมีการระดมพลใหญ่
และฝ่ายทหารเรียกจึงต้องกลับเข้ากองประจำการ

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๕๑

กับในเวลาปรกติมีหน้าที่เข้ามาฝึกซ้อมวิชาทหารปี
ไม่เกิน ๑ เดือน

มาตรา ๔๘ คนกองหนุนชั้นที่ ๓ อนุญาตให้ไปอยู่ตาม
ภูมิลำเนาของตนเหมือนกัน ต่อเมื่อมีการระดม
พลใหญ่และฝ่ายทหารเรียก จึงต้องกลับเข้ากอง
ประจำการ

มาตรา ๔๙ บรรดาผู้ซึ่งรับราชการในกองประจำการครบ กํา
หนดแล้ว และระหว่างที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑
ที่ ๒ ที่ ๓ นั้น ไม่ต้องให้เสียเงินค่าราชการ
กับผู้ที่ได้รับราชการเต็มตามกำหนดในพระราชบัญญัติ
นี้แล้ว คือรับราชการในกองประจำการ ๒ ปี
ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ครบ ๗ ปี กองหนุน
ชั้นที่ ๒ ครบ ๑๐ ปี กองหนุนชั้นที่ ๓
ครบ ๖ ปี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้
นั้นพ้นจากที่จะต้องเสียเงินค่าราชการจนตลอดชีวิต

มาตรา ๕๐ คนกองเกินอัตรา หรือคนที่ปลดตรงจากกอง
เกินอัตราไปอยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ ถ้าปีใดได้

เรียกเข้ามารับความผิดกััดสั่งสอน หรือผิดซ่อม
วิชาทหาร จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ
ราชทานเงินไว้แก่ผู้ที่ต้องเรียกเข้ามานั้น เท่ากับ
จำนวนที่ตนต้องเสียค่าราชการ

มาตรา ๕๑ ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒ และใน
กองเกินอัตราในขณะที่ยกเข้ามารับความผิดกััด
สั่งสอนหรือผิดซ่อมวิชาทหาร จะได้รับพระ
ราชทานแต่เบี้ยเลี้ยงเท่านั้น ไม่มีเงินเดือน ถ้า
เป็นนายทหารหรือนายดาบที่มีเบี้ยหวัด ให้คง
รับพระราชทานเบี้ยหวัดเต็มตามกำหนดนั้น ด้วยไม่
ตัดรอน

มาตรา ๕๒ ในการปลดทหารจากกองประจำการเป็นกองหนุน
ชั้นที่ ๑ จากกองหนุนชั้นที่ ๑ เป็นกองหนุน
ชั้นที่ ๒ จากกองหนุนชั้นที่ ๒ เป็นกองหนุน
ชั้นที่ ๓ จากกองหนุนชั้นที่ ๓ ให้พ้นราชการ
เลย กับทั้งรับสำคัญกองเกินอัตราและการปลด
คนกองเกินอัตราเป็นกองหนุนนั้น ให้เป็น

นำที่สัสดีพร้อมกับผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญ
เจ้าหน้าที่ในกรมกองทหารออกสมุดระดมพลประจำ
ตัว แล้วเอาประกบกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียว
กัน ให้ถือประจำตัวอยู่เสมอ

ในการปลดจากกองหนุนชั้นที่ ๓ ให้พัน
ราชการทหารเลยนั้น คงออกแต่ใบสำคัญ ไม่
ต้องมีสมุดระดมพลประจำตัว

มาตรา ๕๓ ทหารประเภทกองประจำการกับทั้งทหารสมัคร
หรือทหารจ้าง กับผู้ที่เข้ารับราชการระดม หรือเข้า
รับความฝึกหัดสั่งสอน ฝึกซ้อมวิชาทหาร ให้ขึ้น
อยู่ในความปกครองบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชา
ฝ่ายทหารตามลำดับชั้น ส่วนนอกจากที่กล่าวนี้
ให้อยู่ในความปกครองของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่
อย่างพลเมืองทั่วไป แต่ส่วนนายทหารและ
นายดาบนอกกองประจำการ ต้องฟังบังคับบัญชา
ของผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารนั้นด้วย

ภาคที่ ๔

ว่าด้วยทหารอาษาทหารสมัครและทหารจ้าง

หมวดที่ ๑

อธิบายศัพท์

มาตรา ๕๔ ทหารอาษา คือผู้ที่ผู้นำที่จะต้องรับราชการ
ทหารกองประจำการ แต่เจ้าหน้าที่ยังไม่ได้กำหนด
ให้เข้าประจำการ ผู้นั้นขอร้องเข้ารับราชการกอง
ประจำการเอง

มาตรา ๕๕ ทหารสมัคร คือผู้ที่ถึงกำหนดปลดออกจากกอง
ประจำการแล้ว ขอคงอยู่ในกองประจำการต่อไป
หรือผู้ที่ได้ปลดออกจากกองประจำการแล้ว ขอ
กลับเข้ารับราชการกองประจำการอีก

มาตรา ๕๖ ทหารจ้าง คือผู้ที่ไม่ต้องรับราชการทหาร
กองประจำการ หรือทหารซึ่งมิได้อยู่ในกองประจำการก็ดี
ยอมรับจ้างเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยที่ได้ตกลงกันมีค่าจ้าง

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยทหารอาษา

มาตรา ๕๓ ทหารอาษา มีสิทธิที่จะเลือกเหล่าเลือกชนิดเลือกจำพวกเลือกกรมทหารนั้นได้ ถ้าไม่มีเหตุขัดข้องแล้วให้เจ้าเกณฑ์ฝ่ายทหาร บรรจงให้ต้องตามความประสงค์ของผู้อาษา หรือเจ้าน้ำที่จะไม่รับทหารอาษาก็ได้ เมื่อได้รับเข้ารับราชการแล้วก็เป็นอย่างเดียวกันกับทหารกองประจำการทุกประการ

มาตรา ๕๔ ทหารอาษาต้องรับราชการในกองประจำการเต็มกำหนด ๒ ปี ถ้ายังไม่ครบ ๒ ปีจะออกจากกองประจำการไม่ได้ เว้นเสียแต่ถ้าทหารอาษานั้นเป็นบุคคลที่มีประกาศนียบัตรมาแสดงว่าได้ศึกษาจบชั้นมัธยม ๘ ตามหลักสูตรของกรมศึกษาธิการแล้ว ให้รับราชการในกองประจำการเพียง ๑ ปีเท่านั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อทหารอาษาได้รับราชการครบกำหนด ปลดออกจากกองประจำการแล้วก็ให้ปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๑ แลปลดตามลำดับต่อไป

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยทหารสมัค

- มาตรา ๖๐ ทหารที่ขอสมัครับราชการในกองประจำการนั้น ถ้าเป็นการสมควรแก่ประโยชน์ของราชการ ก็ให้รับไว้เป็นกำหนด ๖ เดือน ๑ ปี หรือ ๒ ปี ตามที่จะได้ตกลงกัน ถ้าได้ตกลงสมัคเป็นเวลาเท่าใด ผู้สมัคเองจะร้องขอลาออกจากกองประจำการก่อนกำหนดนั้นไม่ได้ ทหารสมัคต้องอยู่ในยุทธวินัยอย่างทหารกองประจำการทุกประการ
- มาตรา ๖๑ เมื่อรับราชการครบกำหนดตามที่สมัคแล้ว อาจสมัคต่อได้อีกเป็นระเบียบ เช่นเดียวกับที่สมัคครั้งแรก
- มาตรา ๖๒ ผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารอาจบังคับให้ทหารสมัคออกจากกองประจำการเมื่อใด ๆ ก็ได้
- มาตรา ๖๓ ถ้าทหารสมัคผู้ใดได้รับราชการ ในกองประจำการเพิ่มขึ้นจากกำหนดที่ตนต้องประจำการมาแล้ว ก็ให้ตัดเวลาที่จะต้องรับราชการในกองหนุน

ชั้นที่ ๑ ลงเท่านั้น เช่นสมัครรับราชการในกองประ
จำการเพิ่มอีก ๒ ปีแล้วออก ก็ให้อยู่ในกองหนุ
นชั้นที่ ๑ เพียง ๕ ปี ดังนี้ เป็นต้น นอกจากนี้
ถ้าผู้ใดได้สมัครรับราชการในกองประจำการต่อเนื่อง
ไปเป็นเวลา ๖ ปี ให้พ้นจากการรับราชการ
ในกองหนุนชั้นที่ ๓ คือพอถึงกำหนดปลดจาก
กองหนุนชั้นที่ ๒ ก็ให้ปลดพ้นราชการทหารเลย
ทีเดียว

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยทหารจ้าง

มาตรา ๖๔

ทหารจ้างนั้นเมื่อจะเข้ารับราชการต้องทำสัญญา
กัน แลให้เป็นไปตามสัญญานั้นทุกประการ

ถ้าในสัญญาไม่ได้กล่าวถึงกำหนดเวลาที่ต้องรับ
ราชการ เมื่อราชการจะให้ทหารจ้างออกจากราช
การเมื่อใดก็ต้องออก หรือทหารจ้างจะลาออก
เมื่อใด ก็ต้องอนุญาตให้ออก แต่ต้องยื่นใบลา

เล่ม ๓๔ หน้า ๒๕๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐

ต่อผู้บังคับบัญชา ให้ทราบล่วงหน้าก่อนที่จะออกนั้น
ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และต้องส่งสรรพทรัพย์
สิ่งของหลวงซึ่งอยู่ในหน้าที่ของตนดูแลรักษานั้นให้
เรียบร้อย

ทหารจ้าง ต้องอยู่ในยุทธวินัยอย่างทหารกอง
ประจำการทุกประการ

ภาคที่ ๕

ว่าด้วยโทษในการขัดขืนความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๕ ผู้ที่อยู่ในกองเกินอัตราหรือกองหนุน ถ้าย้าย
ภูมิลำเนาไม่บอกนายอำเภอตามความในมาตรา ๕
ท่านว่ามันมีความผิด ต้องลงอาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า
๑ เดือนและไม่เกิน ๖ เดือน

มาตรา ๖๖ ผู้ใดหลีกเลี่ยงขัดขืน ไม่มาตามกำหนดที่
นายอำเภอป่าวร้องเรียกมาลงบาญชี หรือเรียก
มาสำหรับจะตรวจเลือกให้เข้ากองประจำการ หรือ
หลีกเลี่ยงขัดขืน ที่จะไม่เข้ารับราชการทหารตาม

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๒๕๕

พระราชบัญญัตินี้ ในประการใด ๆ ที่ยังไม่ได้
บ่งความลงไว้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องลง
อาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๓ ปี
ถ้าผู้ใดสมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นหลีกเลี่ยงข้อนี้ ดังที่
กล่าวมานี้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องลงอาญาจำคุก
ไม่ต่ำกว่า ๑ เดือนและไม่เกิน ๑ ปี

มาตรา ๖๗

ผู้ใดที่กรรมการตรวจเลือก ใต้กะให้เข้ากอง
ประจำการแล้ว หลบหลีกเลี่ยงไปเสียก่อนที่จะไปถึง
กรมกองทหาร ท่านว่ามันมีความผิดต้องลงอาญา
จำคุกไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๓ ปี ถ้าผู้ใด
สมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นหลบหลีกเลี่ยงดังว่ามาแล้ว ท่าน
ว่ามันมีความผิดเสมอกับผู้หลบหลีกเลี่ยง ให้ลง
อาญาคุกเดียวกัน

มาตรา ๖๘

ผู้ใดทำร้ายร่างกายตนเอง โดยให้ผู้อื่นทำ
หรือทำเอง เพื่อจะให้พ้นจากราชการทหารตาม
พระราชบัญญัตินี้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องลง

อาญาจำคุกไม่ต่ำกว่า ๑ ปีและไม่เกิน ๔ ปี ผู้ที่
สมรู้เป็นใจในการที่ผู้ใดทำร้ายตนเอง ตามที่กล่าว
มาแล้วนี้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องลงอาญาจำคุก
ไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนและไม่เกิน ๔ ปี

มาตรา ๖๕ ผู้ใดสักเปลี่ยนแปลงสักทับ ที่เจ้าพนักงานได้สัก
หมายไว้หรือสักปลอมก็ดี ทั้งผู้ที่สมรู้เป็นใจใน
การนี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษฐานหลัก
เลียงที่จะไม่เข้ารับราชการทหาร และสมรู้เป็นใจ
ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้

ภาคที่ ๖

ว่าด้วยการเกณฑ์ใหม่

มาตรา ๗๐ ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ แล้วในบัดนี้ ต้อง
ให้อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้นต่อไปจนกว่าจะครบ
กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วก็ปลดเป็น
กองหนุนชั้นที่ ๒ และต่อ ๆ ไปตามลำดับ

ผู้ที่อยู่ในกองหนุนชั้นที่ ๒ แล้วในบัดนี้ให้
อยู่ต่อไปจนกว่าจะครบกำหนดตามพระราชบัญญัติ
นี้แล้วจึงปลดเป็นกองหนุนชั้นที่ ๓

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๕ หน้า ๓๐๑

ผู้ที่ได้ปลดยกราชการทหาร ตามพระราช
บัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหารรัตนโกสินทร ศก ๑๒๕
เสร็จแล้ว ให้เป็นอันพ้นเลยไป

ผู้ที่ได้รับใบสำคัญ กองเกินอัตราอยู่ก่อนแล้ว
ถ้าไม่ได้เข้ากองประจำการ ก็ให้คงเป็นกองเกิน
อัตราต่อไป แต่ถ้าอายุ ๓๐ ปีไปแล้วก็ให้ปลดเป็น
กองหนุนในชั้นที่เหมาะสมกับอายุ

มาตรา ๗๑

บุคคลทั้งปวงที่มีอายุครบ ๑๘ เต็มแล้วในขณะที่
เริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ และยังไม่ครบ ๓๐
มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่อำเภอใด ให้นายอำเภอ
ในท้องที่นั้น เรียกร้องมาลงบัญชีตามความ
ในมาตรา ๑๖ ขึ้นทะเบียนเป็นคนกองเกินอัตรา
และจัดการตามความในหมวดที่ ๑ แห่งภาคที่ ๓
เว้นแต่ผู้ที่มีข้อยกเว้นตามความในมาตรา ๗ กับทั้ง
ผู้ที่เป็นทหารในกองประจำการ หรือกองหนุนชั้น
ที่ ๑ ที่ ๒ กับทั้งทหารที่รับใบสำคัญเป็นกอง

เกินอัตรา และไปสำคัญราชการทหารอยู่แล้ว
ไม่ต้องเรียกมาลงบัญชี

มาตรา ๗๒ สำหรับผู้ที่เป็นนายทหารบกเรือชั้นสัญญาบัตร
แล้ว นอกจากผู้ที่ทรงพระกรุณาตั้งขึ้นเป็นนาย
ทหารพิเศษนั้น ให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหม
เสนาบดีกระทรวงทหารเรือปฏิบัติการจัดตั้ง

๑. ผู้ที่อยู่นอกประจำการ ให้ชั้นฐเบียรและ
เข้าบัญชีเป็นทหารกองหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

๒. ผู้ที่อยู่ในประจำการให้ชั้นฐเบียรในกอง
ประจำการ เพื่อให้การดำเนินต่อไปตามความใน
มาตรา ๑๕ แต่ให้นับวันรับราชการตามที่ได้รับราชการ
มาแล้ว

มาตรา ๗๓ นักเรียนนายร้อยนายเรือ และนักเรียนทำการ
นายร้อยซึ่งมีอยู่บัดนี้ ผู้ใดมีอายุครบ ๑๘ หรือ
เลยแล้วให้ชั้นฐเบียรเป็นทหารกองประจำการตาม
ความในมาตรา ๑๓ ทั้งสิ้น

ภาคที่ ๗

ว่าด้วยการรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๗๔

ให้เสนาบดีกระทรวงกระลาโหม และเสนาบดีผู้บังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ปกครองท้องที่ เป็นผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ จำแนกตามข้อความ อันอยู่ในหน้าที่ของผู้นั้น ๆ และมีอำนาจออกกฎเสนาบดีวางระเบียบการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อได้รับพระบรมราชานุญาต และประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในพระราชบัญญัตินี้

อนึ่งให้สัตตังจังหวัด ทั้งสัตตมณฑล สัตตกรุงเทพมหานครกับเจ้ากรมสัตต หรือผู้แทนมีอำนาจ และหน้าที่ตรวจตราแนะนำให้การทำบาญชีคนตามพระราชบัญญัตินี้ ดำเนินไปโดยถูกต้องแน่นอน

พระราชบัญญัตินี้ตราไว้ณวันที่ ๑๘ มิถุนายน .
พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นวันที่ ๒๔๑๒
ในรัชกาลปัตยุบันนี้